

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління операціями з експорту-імпорту

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Управління операціями з експорту-імпорту
Викладач (-і)	Ткач Олег Володимирович д.е.н., проф. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380957059731
Е-mail викладача	Oleg.tkach@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Управління операціями з експорту-імпорту» входить в перелік дисциплін, з циклу спеціальної фахової підготовки студентів спеціальності «Менеджмент», яка є підґрунтям для формування системи теоретичних знань, вмінь і професійних навичок, що формують профіль фахівців у сфері зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Вивчення курсу «Управління операціями з експорту-імпорту» дає змогу студентам одержати фундаментальні знання стосовно процесів, що відбуваються в зовнішньоекономічній діяльності, в контексті її впливу на розвиток та ефективність господарської діяльності підприємства.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні аспекти управління експортно-імпортними операціями. 2. Особливості управління операціями з експорту-імпорту. 	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу – формування компетентностей щодо розуміння особливостей управління зовнішньоекономічними операціями у сучасних умовах та прийняття обґрунтованих управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни зводяться до вивчення структури й функцій менеджменту у зовнішньоекономічній діяльності, освоєння техніки здійснення експортно-імпортних операцій, ознайомлення з технікою здійснення економічного обґрунтування управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності, розкритті специфіки експорту й імпорту продукції.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> сутність, функції, складові і підходи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності; процедури планування та організації проведення експортно-імпортних операцій; методи техніко-економічного обґрунтування зовнішньоекономічних операцій; етапи та особливості контрактної діяльності в міжнародному бізнесі; специфіку реалізації планування, організації, контролю та координації в системі виконання експортно-імпортних операцій; зміст та особливості експортних контрактів. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійно організовувати та приймати самостійні управлінські рішення щодо операцій з експорту-імпорту; робити техніко-економічну оцінку експортно-імпортних операцій; визначати та розраховувати показники ефективності експорту й імпорту; оптимізувати умови зовнішньоекономічного контракту з врахуванням специфіки продукції; здійснювати підготовку проекту контракту та укладати контракти; обирати альтернативні варіанти експорту продукції; організовувати роботу підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності України з 	

митницею;
збирати необхідну документацію для оформлення товарів і транспортних засобів у митні режими експорту та імпорту.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Результати навчання

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	073 Менеджмент	4	Вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Специфіка менеджменту зовнішньоекономічних операцій. Основні елементи менеджменту ЗЕД. Предметний і функціональний підходи у менеджменті ЗЕД.	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,6, 8,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Сутність, функції, складові і підходи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. Процедура планування зовнішньоекономічної діяльності. Порівняння функцій управління національною і міжнародною компанією. Алгоритм процесу планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Специфіка вибору	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,6, 8,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю. Стратегічні профілі міжнародних компаній. Базові принципи та оптимізація організаційної структури управління ЗЕД. Основні підходи до формування організаційної структури управління ЗЕД та їх класифікація. Особливості менеджменту підприємств з іноземними інвестиціями. Основні моделі управління ПІІ. Фактори, що впливають на ступінь контролю на ПІІ.</p>					
<p>Тема 3. Планування та організація зовнішньоекономічних операцій Поняття експорту та експортних товарів. Сутність та види експортних операцій. Причини поширення експорту. Переваги і ризики проведення експортних операцій. Різновиди експорту: прямий та непрямий експорт. Поняття імпорту. Основні види імпортних операцій. Способи придбання імпортних товарів. Переваги і ризики проведення імпортних операцій. Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з сировинними та продовольчими товарами. Алгоритм проведення основних зовнішньоторгових операцій зарубіжними виробниками і споживачами продукції, що проходить через експортні та імпортні фірми. Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з непродовольчими товарами. Специфіка поставок машин і обладнання у готовому до експлуатації вигляді. Експорт продукції у розібраному вигляді. Алгоритм здійснення операцій між експортером та імпортером у поставках машин і обладнання. Різновиди експортних та імпортних операцій. Поняття реекспорту. Мотиви проведення реекспортних операцій. Визначення основних дій сторін при здійсненні реекспортних операцій. Товари, які є об'єктами</p>	<p>Лекція, семінарськ е заняття</p>	<p>1,2,3,4,6, 8,10</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

реекспортних операцій. Поняття реімпорту. Мотиви проведення реімпортних операцій. Визначення основних дій сторін при здійсненні реімпортних операцій. Товари, які є об'єктами реімпортних операцій.					
<p>Тема 4. Специфічні форми торгівлі. Біржова торгівля. Предмети біржової торгівлі. Біржі реального товару та ф'ючерсні біржі. Характеристика найбільших 5 міжнародних біржових центрів. Міжнародні аукціони. Найбільші центри проведення міжнародних аукціонів. Міжнародні торги. Відкриті та закриті торги. Розвиток специфічних форм торгівлі в Україні.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,6,8,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 5. Техніко-економічне обґрунтування зовнішньоекономічних операцій Методика розрахунку показників ефективності експорту продукції. Економічні категорії ефект та ефективність, відмінності між ними, послідовність визначення ефективності експортної операції на поставку товару та розрахунок ефективності експорту продукції. Квотування та ліцензування експорту. Аналіз режим ліцензування та режиму квотування по сільськогосподарській продукції, яка підпадає під дію такого режиму згідно чинного законодавства. Ліцензування експортної продукції в Україні. Вид, вартість ліцензії та процедура подачі заявки на експортну ліцензію. Документообіг за експортною операцією. Перелік документів, які супроводжують експортну операцію: документи із забезпечення виробництва</p>	Лекція, семінарське заняття	7,8,10,11,15	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

експортного товару, документи з підготовки товару до відвантаження, комерційні документи, страхові документи транспортні та транспортно-експедиторські, митні документи.					
Тема 6. Митне оформлення експортної операції. Характеристика процедури та послідовність здійснення експортної очистки товару, перелік пакету документів необхідних для здійснення митної очистки, розрахунок витрат на митні послуги за експортною операцією.	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,6, 8,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Розрахунок ефективності експортної операції. Розрахунок комерційної собівартості експортної операції, прибуток, чистий прибуток та рівень рентабельності даної операції.	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,6, 8,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Планування та організація контрактної діяльності в міжнародному бізнесі Особливості здійснення комерційних операцій на світових ринках сільськогосподарської продукції. Обґрунтування необхідності проведення комерційних операцій на зовнішньому ринку, визначення комерційної операції, класифікація комерційних операцій. Обґрунтування сутності та значення експорту для економіки країни, визначення та характеристика експортної операції, роль та значення Віденської конвенції ООН в регулюванні експортних операцій.	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Укладання та виконання експортних контрактів на поставку продукції. Особливості	Лекція, семінарське заняття	8,9	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>торгівлі із застосуванням правил FOSFA. Структура та зміст експортного контракту. Аналіз експортного контракту на поставку олії з України в іншу країну. Аналіз та розрахунки основних показників ефективності експортної операції. Особливості торгівлі із застосуванням правил FOSFA. Типовий контракт FOSFA. Обґрунтування базисної умови контракту з розподілом усіх зобов'язань сторін по ній, та вибором транспортування експортної продукції. Аналіз та розрахунок ціни на експорт з України. Калькуляція експортної ціни на з України. Умови платежу та розрахунки за базисами контракту. Обґрунтування фінансових умов експортної операції ї: умову платежу, форма розрахунку з контрагентом та засіб розрахунку. Вплив на розрахунок показників ефективності експорту фінансових умов контракту.</p>			тестування до теми.		
<p>Тема 10. Укладання та виконання експортних контрактів на поставку зернових. Особливості торгівлі із застосуванням правил GAFTA. Кон'юнктура ринку світового ринку. Попит, пропозиція, ціновий огляд та найбільші світові експортери продукції. Структура та зміст експортного контракту на поставку. Аналіз експортного контракту на поставку з України в іншу країну. Аналіз та розрахунки основних показників ефективності експортної операції. Особливості торгівлі зерновими із застосуванням правил GAFTA. Типовий</p>	Лекція, семінарське заняття	16, 17	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>контракт GAFTA. Обґрунтування базисної умови контракту з розподілом усіх зобов'язань сторін по ній, та оптимальний вибір транспортування експортної продукції. Аналіз та розрахунок ціни на експорт зернових з України. Калькуляція експортної ціни з України. Умови платежу та розрахунки за базисами контракту. Обґрунтування фінансових умови експортної операції: умову платежу, форма розрахунку з контрагентом та засіб розрахунку. Вплив на розрахунок показників ефективності експорту фінансових умов контракту</p>					
---	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100 бальна “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <table border="1" data-bbox="367 1579 1244 1904"> <tr> <th colspan="3">Поточне тестування та самостійна робота</th> <th rowspan="2">Сума балів з навчальної дисципліни</th> </tr> <tr> <th colspan="2">Модуль 1</th> <th>Модуль 2</th> </tr> <tr> <td>Змістовий модуль 1</td> <td>Змістовий модуль 2</td> <td>Змістовий модуль 3</td> <td rowspan="4"></td> </tr> <tr> <td>поточний контроль</td> <td>Самостійна робота</td> <td>Індивідуальне науково-дослідне завдання</td> </tr> <tr> <td>Теми 1-10</td> <td>Теми 1-10</td> <td>Теми 1-10</td> </tr> <tr> <td>50</td> <td>20</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">100</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> </table>	Поточне тестування та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни	Модуль 1		Модуль 2	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання	Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10	50	20	30	100			100
Поточне тестування та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни																						
Модуль 1		Модуль 2																							
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3																							
поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання																							
Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10																							
50	20	30																							
100			100																						
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Загальна підсумкова оцінка за семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв’язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять</p>																								

	<p>оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв'язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>
Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в поза аудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 20 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Розробляє та оформляє роботу на одну з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Товарна структура експорту (продукція на вибір) 2. Товарна структура імпорту (продукція на вибір) <p>Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 30 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-50 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-20 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-30 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 50 балів, дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>

7. Політика курсу

Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері логістики як вітчизняних, так і міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.

Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється на останньому семінарському занятті та є узагальненням всіх видів поточного контролю Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому

оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

8. Рекомендована література

1. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв, ін. – 3-тє вид., переробл. і допов. – Львів: Магнолія 2006, 2014. – 510 с. – (Вища освіта в Україні).
  2. Діброва Л.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник / Л.В. Діброва. – К.: ЦП «Компринт», 2016. – 522 с.
  3. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Ю. Г. Козак, Є. В. Савельєв [та інш.] – 6-е вид., перероб. та доп. / ред. Ю. Г. Козак – Київ: ЦУЛ, 2019. – 292 с.
  4. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. – Ірпінь : 2019. – 410 с.
  5. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацька. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.
  6. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність-3.: навч. посібн. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. - К. : Центр учбової літератури, 2018. - 356 с.
  7. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник. Тернопіль : ТНТУ, 2017. 137 с.
  8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
  9. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / 2-е вид., перероб. та доп.– Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
  10. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г., Мукан О.В. Бюджетування зовнішньоекономічної діяльності організацій: навч. посібник. Львів: Видавництво «Растр-7», 2011. 338 с.
  11. Єрмаченко В. Є. Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / В. Є. Єрмаченко, С. В. Лабунська, О. Г. Малярєвська та ін.; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 479 с.
  12. Міжнародна макроекономіка: Навчальний посібник/За ред. Козака Ю.Г., Пахомова Ю.М., Логвінової Н.С.- Київ: ЦУЛ, 2012.
  13. Міжнародна мікроекономіка: Навчальний посібник/За ред. Козака Ю.Г., Пахомова Ю.М., Логвінової Н.С.- Київ: ЦУЛ, 2012.
  14. Міжнародна торгівля: підручник. / За ред. Ю.Г. Козака. - Київ-КатовіцеКраків: ЦУЛ, 2015. - 272 с.
  15. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. / В. Г. Козак, Т. О. Токарева, І. І. Богатирьов, Н. Ю. Грицак; за заг. ред. В. Г. Козака. - Ужгород : УНУ, 2013. – 648 с.
  16. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 288.
  17. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность. Инкотермс 2010: Учебное пособие. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2014. – 307 с.
- Інформаційні ресурси
1. Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua.
  2. Офіційний сайт Державної Служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
  3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
  4. Світова організація торгівлі (СОТ) та щорічне видання International Trade Statistics –

www.wto.org

5. Митний кодекс України. <http://sfs.gov.ua/mk/>

Викладач _____ **Ткач О.В.**